

Multijournalistik

– en stipendieberättelse 2009

Ulf Eneroth på resa till North Carolina, USA och besök vid tidningarna Gastonia Gazette, Hickory Daily Record, Morganton News Herald samt Charlotte Observer

Amerikanska tidningar har det tufft, och ett nytt besök till Charlotte Observer, Gastonia Gazette, Hickory Daily Record och Morganton News Herald i tidningstäta North Carolina sommaren 2009 bekräftar det.

I de här trakterna har finanskris och lågkonjunktur slagit hårt mot kommuner och människor, med arbetslöshet i vissa "glesbygder" upp mot 15- 20 procent.

Flera av tidningarna är också inne i en period av nedskärningar, sänkta löner, frysta pensioner, och samtliga fyra tidningar har under året beordrat sin journalister veckolånga ledigheter utan lön.

Det blir med andra ord allt färre journalister i newsroom. Observer har exempelvis tagit bort var tredje journalist det senaste året (165 kvar).

Tidningarna jag besökt har också tappat mellan 25 och 35 procent av sin upplaga av papperstidningen på två decennier (jämförelse med mitt besök 1988).

Webben var premiärintroducerad på redaktionerna vid mitt besök på tidningarna 1996, och är i dag väl utvecklad på samtliga fyra tidningar. Men den genererar ännu inga direkta intäkter.

"Vår möjlighet till intäkter är att börja ta betalt av folk när de kommenterar artiklar", säger chefredaktören Steve Welker vid Morganton News Herald (8 700 i upplaga).

Han ser potentialen efter att 300 webbkommentarer noterats kring en enda artikel i ett ämne som engagerat läsarna.

Multibegreppet existerar vid de amerikanska tidningarna, men inte med långtgående effekter som vid Bäragsbladet/Arboga Tidning där vi journalister sedan snart tio år skriver, fotograferar och redigerar/layoutar allt. Där samtliga fotografer och redigerare tagits bort.

I den amerikanska tidnings miljön frodas ändå kreativitet för en överlevnad.

I all hemlighet specialtränades åtta reportrar i ett multikoncept sommaren 2009 vid ansedda

Charlotte Observer (230 000 i upplaga vardagar). Syftet var att slå tillbaka mot ett framgångsrikt gratistidningskoncept i stan som på ett år blivit ett ekonomiskt kännbart hot för The Observer. "Konkurrentens" 48-sidiga gratistidning, en gång i veckan, har snabbt nått 122 000 exemplar på Observer egen bakgård. Mycket tack vare en framgångsrik värvning – annonschefen vid The Observer...

Tom Tozer, chef för Observerprojektet, tror att en reporterstab med multiuppgifter (skrivande, fotografering och redigering/layout) blir en första, hyfsad start att möta konkurrenten.

Multijournalisterna ska varje vecka producera åtta sidor till tre nya "lokaltidningar" inom stan. Tio annons säljare ska göra sitt. Tidningarna ska nå alla läsare, antingen inserts (ibladade) i vanliga Observer eller som gratisutdelade till icke prenumeranter. Nu ska konkurrenten inte längre tillåtas, som Tozer uttrycker det, "kick our ass".

Med det här projektet har begreppet multireporter nått även den stora tidningen där den traditionella journalistrollen som reporter, redigerare och fotograf fortfarande gäller.

Här har begreppet multi hittills endast berört webben och on-linepublicering där alla medarbetare bidrar. Men där Observers webbredaktion (nio personer) står för den praktiska utgörningen.

Multibegreppet vid regiontidningen Gastonia Gazette (upplaga 28 000 vardagar), med 32 personer i news room, är snarlikt The Observers.

Ingen gör allt av artikelskrivande, fotografering och redigering för papperstidningen.

Däremot drar sig inte Kevin Ellis sig för att hugga kameran och ge sig ut i verkligheten för att fånga en story till den alerta webb han ansvarar för.

De mindre lokaltidningarna Hickory Daily Record (22 000 vardagar) och Morganton News Herald (upplaga 8 600 vardagar) har fått samma ägare (Media General) och i takt med att nya organisation och neddragningar (newsroom i Hickory har halverats till 15 personer sedan 1996) ökar kravet på flexibilitet för journalister.

Alla förväntas kunna ta en bild och samtliga ska leverera ut på webben, om än med viss assistens. Redigeringen/layouten lämnas fortfarande till kompetensen vid redigeringsbordet.

Multimediabegreppet tillämpas av chefredaktören Todd Callaway vid Hickory Daily Record som stolt berättar att tidningens twitterpremiär (Obamas presidenteden) blev en succé och att hans egen regelbundna twitter följs av 187 personer.

Vid de mindre lokaltidningarna har också läsarnas medverkan i spalterna blivit allt mer påtaglig. Även om Daily Record givit upp målsättningen från 1996 – att 50 procent av tidningen ska vara skrivet av läsarna.

I Morganton däremot växer det läsarskrivna materialet. 200 medborgare/frilansare finns listade för att skriva några rader mot en synnerligen blygsam penning.

Skrivargrupper levererar gratismaterial till söndagstidningen och det lokala sjukhuset ordnar med text och bilder till en hälsovårdssida varje vecka.

Men när en lokal advokat får in sin oredigerade PR-text i eget syfte i News Herald, ja då skäms även chefredaktören Welker över bristen på journalistik.

Kravet på lönsamhet hänger över tidningsredaktörer, och hittills har de aktuella tidningarna i North Carolina med omfattande åtgärds paket lyckats parera såväl upplageförsämringar som skenande utgifter.

Men det saknas inte visioner hur produktionen kan bli billigare.

The Gastonia Gazzete granskar möjligheten att outsourca vissa produktionssteg. Annonser för the Gazzete kan såväl produceras som faktureras i nya system via nya, billigare tidningsmedarbetare – i Indien.

"Perfekt tidsskillnad, mycket att jobbet kan göras när vi sover", säger Hunter Bretzius vid the Gazzete.

Köping i oktober 2009

Ulf Eneroth

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ulf Eneroth'. The signature is stylized with a large, sweeping loop at the end.